

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Caput III. De suscipiente Sacramentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42545

CAPUT III.

De suscipiente Sacramentum.

DUBIUM I.

Qua dispositio requiratur ad valorem Sacramenti in suscipiente.

163. **R** Esp. ad valorem Sacramenti in adultis ratione utentibus intentio percipiendi Sacramentum, interpretativa saltem requiritur, & sufficit: (excipe Poenitentiam, de qua infra) Ita commun. Theologi omnes cum D. Thom. contra Cajet., qui putat in suscipiente nullam intentionem requiri, modò contrariam non habeat. Ratio responsionis est, quia sicut adultus non justificatur sine proprio consensu, ita nec per Sacramentum initiatur & consecratur Deo, si ne eodem consensu, si ejus sit capax. Bon. to. 1. de Sacram. d. 1. q. 6. p. 2.
- » Dixi, adultis, &c. quia cum tantum requirantur conditiones juxta subjecti capacitatem, parvuli autem, & perpetuo amentes non sint capaces propriæ intentionis, sufficit illis intentio Christi, & Ecclesiæ, Fill l. 1. c. 8. Unde resol.
- » I Parvuli, uti & perpetuo amentes, validè baptizantur, confirmantur, communicantur, ordinantur, (quod ultimum nefas esset; priora autem olim mittebantur) Bon. l. c.
- » II. Aegris ratione jam privatis, rectè datur Unctio, non tantum si ante petierint, sed etiam si fuerint Catholici, neque constet esse in mortali, nam hoc ipso censentur interpretativè voluisse & petiisse, quod alii Christiani, etiam si de ea nunquam audièrunt.
- » III. Invalidum est Sacramentum, 1. quod quis

quis suscipit cum intentione neutrali, habent
se negativè, 2. Quod suscipit fictè, id est, si-
mulatè, non tamen quod fictè, id est, indispo-
sitè. 3. Quod per meram vim, animo omni-
no repugnante, suscipitur. *Bon. l. c.*

IV. Validum est Sacramentum, 1. Quod qui
accipit, vult quod Christiani accipiunt; etsi non
credat, aut non velit Sacramentum. 2. Quod
quis per merum coactus suscipit, cum metus
non tollat voluntarium. Matrimonium tamen
gravi metu, v. g. injustæ mortis, initum cen-
setur irritum, ut docet *Sanch. l. 4. de Mat. d. 12*
& 14. *Lugo n. 133.* Et qui Ordines gravi metu
coactus suscepit, etsi Characterem habeat, non
tamen tenetur ad continentiam, potestque se-
cluso scandalo, nubere, ut suo loco dicam.

A D D E N D A.

Q. 31. An solus homo viator sit subiectum capax 164
Sacramentorum. R. Affirmativè: & hanc senten-
tiam suppositis principiis fidei dicunt certam
esse & evidentem, *Suar. d. 14. s. 1. Vasq. Gran.*
licet *Bernal d. 18. s. 1.* contradicat: quidquid sit
de hoc; Ratio à priori est voluntas Christi, quam
colligimus, tum ex constante Ecclesie traditio-
ne, tum ex consensu Theologorum omnium,
teste *Esparza q. 22.* Congruentia est, quia solus
homo viator secundum modernam providen-
tiam est capax primæ gratiæ vel augmenti ejus-
dem, non autem Beati vel Animæ purgantes,
quibus jam data aut determinata est mensura
sue gloriæ, respondens gratiæ, quam in vita
mortalis habuerunt: multò minùs capaces sunt
damnati, utpote à Deo exterminati, ergo.

Obijciat. Beata Virgo non erat capax augmen-
ti

ti gratiæ, & tamen suscepit, saltem Eucharistiā. Similiter qui in mortali est, non est capax augmenti gratiæ, & tamen validè suscipit Sacramenta. R. B. Virginem fuisse capacem augmenti gratiæ, per se loquendo, & spectato statu, in quo erat, licet aliquando tandem ita facta sit plena, ut propter extrinsecam Dei legem non esset augenda, quod per accidens est: & saltem erat capax dulcedinis spiritualis, quæ etiam est effectus Eucharistiæ, quam etiam ideo Christum Sacramentaliter sumpsisse docet S. Th. q. 81. a. 1. ad 3. Similiter qui in mortali est, ei conveit prima gratia, & augmentum prius habitæ, si removeatur obex, estque per accidens, quod hic & nunc impediatur: sicut enim homo, quamdiu hic sumit cibum, dicitur comedere, quamvis per accidens, quia æger est, non digerit, nec nutritur; è contrà si esset in cœlo, non diceretur comedere, quamvis sumeret cibum, quia non posset illo nutriri, ita & hic. Nec obstat, quod Christus post resurrectionem, Lucæ 24. v. 43. dicatur manducasse, nam ob statum gloriosum non erat capax nutritionis, sed Deus cibum illum annihilavit in ejus stomacho, uti docent Theophil. S. Aug. S. Thom. apud Corn. à Lapide ad illum locum.

165. Q. 32. An ad validam susceptionem reliquorum Sacramentorum prærequiratur susceptio Baptismi. Ratio dubitandi est, quia Cap. Veniens, De Presbyt. non baptiz. refert Inn. III. sententiam aliquorum, qui dicunt non tantum Sacramentum conjugii & Eucharistiæ à non baptizatis recipi posse, sed etiam alia, dummodo credant, & ita Christum habeant fundamentum per fidem Sacramenti. Similiter Cap. Gaudemus. 8. De divortis

vortis dicitur, Cum Sacramentum conjugii apud fideles & infideles existat. Et ibidem Cap. Quanto. 7. dicitur, Etsi Matrimonium verum inter infideles existat, ubi Glossa litt. M. addit Baptismo flaminis baptizati, cum illi quoad gratiam baptizati intelligantur, accipere possunt Sacramentum Eucharistiae. Sed *Be.* cum Lugo d. 9. nu. 1. Aversa d. 72. l. 6. §. Dixi. aliisque communissime, Baptismum praequiri ad validam susceptionem reliquorum Sacramentorum, quia Baptismus est janua vitae spiritualis, per quem membra Christi ac de corpore efficiuntur Ecclesiae, uti definit Florentinum in decreto Eugenii IV. ad Armenos, ideoque soli baptizati sunt subiecti Ecclesiae, Sacramenta autem instituta sunt pro sola Ecclesia Christi, ergo. Et speciatim Eucharistiae capacem non esse eum, qui baptizatus non est, docet Aversa de Euch. q. 8. l. 1. §. Secundò. quia non genitus non potest nutriri. Unde sententiam Marfilii, qui putabat Catechumenum contritum posse cum fructu communicare, Suar. d. 62. l. 2. vocat singularem & alienam à principiis omnium Theologorum. Ad Canones citatos dicendum est, imprimis Matrimonium infidelium non esse Sacramentum, nisi latè & improprie, cum maneat dissolubile, nam cit. Cap. Quanto. additur, Matrimonium infidelium non esse ratum, quia, inquit Glossa litt. h. potest resolvi; & ita tenent omnes cum Sanch. de Matr. l. 1. d. 8., unde quando infideles conversi jubentur manere in suo conjugio, Glossa litt. f. addit, & videtur esse novum Matrimonium, quia nempe cum renovato consensu fit iterum contractus, qui est Sacramentum, uti tenent Henric. Bellarm. & alii apud

Tom. V.

K

Sanch.

Sanch. d. 9. n. 4. Deinde si infidelis præmissâ contritione vel amore Dei perfectio susciperet Eucharistiam, dicendum est causandam fortè gratiam, sed non ex opere operato, quia institutio Christi non fuit pro infidelibus.

166. Q. 33. Quid præterea notandum sit circa intentionem sive consensum suscipientis, requisitum ad valorem Sacramenti. R. Debet etiam hic recolli ex dictis l. 4. n. 1314., quid sit intentio, & quæ dicatur formalis, virtualis, habitualis, interpretativa: explicita, implicita, directa, indirecta: Quibus suppositis, adde seqq.

§. 1. Ad validam susceptionem Sacramenti non sufficit consensus purè indirectus sive in causa, uti habet communis cum *Valent. Con. Compt. Dicast. d. 3. n. 329. Gob. t. 1. n. 235. Gorm d. 5. n. 255.*, quia talis consensus potest consistere cum directa nolitione Sacramenti: sic potest Judæus velle somnum, prævidens se in eo baptizandum à Christiano, si tamen nolit baptizari, Baptismus erit invalidus: Et ratio à priori est, quia talis somnus est causa vel occasio planè per accidens talis Baptismi, ergo quamvis velit somnum, non ideo vult Baptismum. Aliud est, si adfuisset simul intentio directa Baptismi, id est, si voluisset somnum, simul volens in eo baptizari, hæc enim sufficeret ad valorē, uti habetur in *Cap. Majores. De Baptismo*, & cum communi docent *Con. q. 64. n. 109. Dicast. n. 329.* Vide dicenda n. 357.

167. §. 2. Nec sufficit intentio sub conditione de futuro contingente, uti colligitur ex dictis n. 81.

168. §. 3. Intentio ad valorem Sacramenti requisita in adulto suscipiente, non est uniformis, nam
1. Ad

1. Ad Baptismum sufficit habitualis, uti habet sententia certissima declarata à Conciliis & per usum Ecclesiæ, inquit *Arr. d. 22. n. 21.* Imò secundum *Con. Rhod. Compt. d. 63. f. 5. n. 4. Disc. l. à n. 313. Bernal d. 18. à n. 64. Haun. l. 4. n. 752. Gob. r. 1. n. 236. Sporer n. 151. Bosco d. 1. f. 8. n. 30. contra Suar. Avers. q. 64. f. 9. Lugonem d. 9. n. 130. Arr. à n. 17.* sufficit implicita tantum, contenta in contritione vel attritione, hinc secundum illos posset Judæus vel etiam Ethnicus in periculo mortis baptizari, si probabiliter judicaretur habuisse saltem attritionem, quia in hac includitur votum servandi omnia præcepta, item accipiendi omnia media necessaria ad salutem, adeoque etiam suscipiendi Baptismum. V. dicenda n. 358.

2. Ad Confirmationem sufficit habitualis, 169. fortè etiam interpretativa, uti sentiunt *Con. Arr. n. 10. Bernal n. 87. contra Escob. l. 8. n. 55.* Non solet tamen dari sensibus destituito, uti notat *Aversa*, quia non est ita necessaria, & debet cum majori solemnitate conferri ab Episcopo. Notant etiam *Sporer n. 156. & Gob. n. 239.* extra periculum mortis vel amentiam perpetuam non præsumi voluntatem suscipiendi Confirmationem, quia plerique potius volunt sumere cum usu rationis.

3. Ad Eucharistiam, saltem requiritur habitualis. Attamen in moribundo rectè dicunt *Suar. Con. Rhod. Lugo, Avers. Bernal n. 85. Sporer n. 154.* etiam interpretativam sufficere, præsertim si antè confessus est, quamvis jam à mente sit amotus, dummodo absit periculum irreverentiæ.

4. Ad Pœnitentiam requiritur saltem habi- 171.

K 2

tua-

tualis, & sufficeret implicita vel interpretativa, uti volunt Rhod. & alii cum Sporer supra & Bosco. n. 27. contra Con. & Dicast. dub. 14., dummodo dolorem aliquo signo externo expressisset, quod signum esset loco Confessionis seu accusationis sui, nam probabile est, secundum dicta n. 168., ad Baptismum sufficere implicitam, quæ autem baptismatis, eadem reconciliationis est causa, inquit S. Aug. lib. 1. De adulter. nupt. cap. 28., si forte poenitentem finiendæ vitæ periculum præoccupaverit, nec ipsum ex hac vitâ sine Arrha suæ pacis exire velle debet Mater Ecclesia. Cur autem requiratur signum externum doloris, rationem dat Lugo n. 124. quia Sacramentum poenitentiae continet iudicium externum circa peccata commissa, non potest autem Judex ex se inchoare iudicium, nisi debitè imploratus, saltem à reo, à quo non imploratur debitè & proportionatè ad iudicium externum, nisi per aliquam accusationem externè positam, per quam simul dolorem internum reddat sensibilem, uti pluribus explicat idem Lugo n. 132.

172. 5. Ad extremam Unctionem sufficit interpretativa, uti tenent omnes communiter cum Bernal. n. 79., hinc dari poterit lapso in amentiam, quamvis fortè nihil sciverit de extrema Unctione. Cur autem intentio interpretativa sufficiat potius ad Confirmationem, Eucharistiam, Poenitentiam, & extremam Unctionem quàm ad alia Sacramenta, hæc etiam est ratio, quia dicta Sacramenta minus incommodi vel oneris afferunt secum, ergo facilius præsumitur volitio generalis habendi talia bona, alioquin non facilè obtinibilia, & maximè de extrema Unctione

Uctione præsумitur hæc voluntas, quia cū sit postremum Sacramentum, & homines communiter cum non possint eam ptere, meritō præsумitur omnes eam velle, nisi de contraria voluntate constet.

6. Ad Ordinem, non sufficit interpretativa, 173.
cū enim Ordo sit immutatio totius statūs, affirmatque gravia onera illi, qui adultus suscipit, neque sit necessarius ad salutem, ex eo, quōd aliquis volitione generali velit sibi media ad salutem, non ideo vult Ordinem, uti cum communi *Con. Avers. Dicast. n. 328.* Putat tamen *Gobat. n. 245.* contra *Con. & Dicast.* sufficere implicitam, ideoque validum fore Presbyterium illius, qui admisisset Parochiam volens eam retinere, si postea in somno ordinaretur Presbyter, quia, inquit, in voluntate Parochiæ retinendæ continebatur voluntas intra annum accipiendi Presbyterium.

7. Ad Matrimonium etiam non sufficit interpretativa, ob rationem jam datam de Ordine. 174.
Quandoque tamen sufficit habitualis, uti rectè *Arriaga n. 27. Dicast. n. 303., Bernal n. 77. Sporer n. 118.,* nam etiam sufficit consensus semel positus & moraliter perseverans, uti si Titius miserit procuratorem, qui nomine suo contrahat Matrimonium, si Caja procuratori re promittat, etiam dormiente Titio, perficitur contractus, cū tamen intentio contrahendi & consensus eo tempore existant tantū habitualiter. Putant quidem *Rhod. Lugo n. 139. Bosco n. 49.* intentionem & consensum Titii adhuc existere saltem virtualiter, in quantū volitio procuratoris existens est moraliter volitio Titii, quæ de facto etiam in Caja causat mutuum consensum,

sum, sed rectè contradicit *Bernal* n. 78., quia si Titius ante expletum contractum revocaret intentionem & consensum suum, quamvis poneretur volitio procuratoris, non fieret Sacramentum nec contractus, ergo in hac volitione, nequidem habitualiter, multò minus virtualiter, manet intentio & consensus Titii.

Obji. In conficiendo Sacramentum requiritur intentio saltem virtualis, ergo etiam in suscipiente. *R.* Disparitatem datam esse n. 56. in *Obj.* 2., quia nempe conficiens est agens, & quidem nomine Christi, suscipiens autem est potius velut patiens.

Inst. Si suscipiens est velut patiens, ergo nequidem habitualis intentio requiretur ad ullum Sacramentum validè suscipiendum. *R.* n. sequ. est enim velut patiens, non purè physicum & mortuo modo, sed voluntarium, debet enim admittere vel onera vel favores Sacramenti, ergo meritò requiritur aliquis ejus consensus.

176. §. 4. Quando sufficit consensus habitualis, conferri posset validè Sacramentum illi, qui, quando erat compos rationis, voluit, aut probabiliter præsumitur voluisse illud, quamvis postea in amentia vel phrenesi expressè dicat se nolle, quia hæc revocatio non est actus humanus vel liber, ergo prior volitio humana & libera permanet habitualiter, *Dian.* p. 3. t. 4. R. 12. *Aversa* suprà *Gob.* n. 126. aliique communiter. In dubio autem, an voluerit, dicunt *Aversa* & *J. Sanchez* d. 44. n. 40. debere conferri sub conditione. Quid verò faciendum sit in dubio, an nunc, dum consensum revocat, sit compos rationis, dicitur n. 340.

§. 5. Si quis ratione utens ore tantum reuocat, 177.
 corde autem consentiat in Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, extremam Uctionem & Ordinem, hæc Sacramenta erunt valida, si ipsi conferantur, uti rectè *Bosco* n. 31., in his enim Sacramentis non requiritur ullum signum externum interni consensus, quale tamen requiritur in Pœnitentia, secundum dicta n. 171., & maximè in Matrimonio, quia alioquin acceptari non posset consensus.

§. 6. Ut Eucharistia suscipiatur formaliter in 178.
 ratione Sacramenti, id est, cum fructu & effectu gratiæ, requiritur in adulto aliqua intentio, secundum antè dicta, hinc docent *S. Th.* q. 80. a. 3. ad 3. *Suar.* d. 70. s. 3. *Lugo* de Euch. d. 1. 6. n. 22. alii-que, si quis casu comederet hostiam consecratam putans esse panem alium, non fore Sacramentalem sumptionem, ideoque nec satisfaciet præcepto communicandi in Paschate, nec ideo accipiet gratiam, nam nullam videtur habere intentionem sumendi, nisi sumat more catholico, id est, loco, tempore, & modo debito; consequenter non voluit sumere tum, quando putaret se profanum panem sumere, sicut nec tum, quando dormiret, uti rectè *Rhodes*, *Aversa*, *Lugo* n. 127. *Gob.* n. 234. contra *Arr.* à n. 13., qui putat valde probabile esse talem etiam cum fructu sumpturum: Quod n. 15. affirmat etiam de illo, cui contra voluntatem intrusa esset Eucharistia: *Dicast.* de Euch. d. 9. n. 123. affirmat etiam de illo, qui post usum rationis in amentia comederet Eucharistiam, nesciens Eucharistiam esse, quia quamvis fideles nō habeant voluntatē absolutā tali modo suscipiendi Sacramenta, tamen prudenter præsumuntur habere voluntatem, ut, si

suscipiant, sit valida, excepto Ordine & Matrimonio; item, ut accipiant illorum fructum, quia hoc cedit, & ad reverentiam Sacramenti, quod alioqui esset invalidum, & ad utilitatem suam, quâ alioqui carerent, quæ ratio probabilis est, atque ideo à priori infert Lugo de Euch. d. 13. n. 28., si quis semel antehac aut ante amentiam habuisset expressam voluntatem accipiendi fructum etiam ex casuali comestione Eucharistiz, hunc non privandum fructu.

Quid dicendum sit in casu, quo suscipiens haberet oppositas intentiones, vel erraret circa aliquid spectans ad Sacramentum, aut ad personam Ministri, intelligi potest ex dictis à n. 62. & 69. Ex hæcenus dictis,

179. Colliguntur seqq. 1. Omnis homo, etiam infans & fatuus, est capax Baptismi. Omnis baptizatus est capax Confirmationis, Eucharistiz, & si masculus sit, Ordinis: solus baptizatus adultus est capax Pœnitentiz, extremæ Unctionis, & Matrimonii.
180. 2. Quamvis B. Virgo caruerit peccato originali, fuit capax Baptismi, quia finis illius erat, tum aggregare Ecclesiz, tum causare charactrem & gratiam de se deletivam originalis, uti fit in illo, qui antea contritus postmodum suscipit Baptismum.
181. 3. Qui post Baptismum non peccavit, non est capax Pœnitentiz, cujus materia sunt peccata post Baptismum commissa: & Arr. d. 22. n. 2. dicit talem etiam non esse capacem extremæ Unctionis, quia ejus forma videtur supponere peccatum, cum conferatur ad peccati reliquias aut pœnas delendas: Contradicit tamen in hoc *Dis-
casto*

cast. de extremâ Unct. dub. 10. putans satis esse, quod potuerit peccare, hinc etiam Compt. d. 63. s. 5. n. 1. dicit sufficere, quod quis libertate utatur, & capax sit spiritualis auxilii, ad tentationes diaboli in agone superandas: imò Dicast. n. 149. refert multos, qui dixerunt B. Virginem suscepisse extremam Unctionem, quamvis Vasquez & alii multi hoc negent.

4. Infans est capax Ordinis, uti docent S. Th. 182. alique communiter cum *Dicast. de Ordine dub. 21.*, ita ut *Castrop. de Ord. p. 7. n. 1.* dicat, hanc sententiam esse certam contra *Durandum*. Ideoque etiam *Vasq. Fill. Bonac. Dian. Castrop. Dicast.* alique, quos refert *Gob. t. 8. n. 506.*, & sequitur *Sporer n. 65.* docent infantem in cunis posse validè ordinari Episcopum: Probatur autem ex *Cap. Un. De Cler. per saltum promoti*, ubi agitur de aliquo ante annos discretionis promoti in Subdiaconum, & postmodum omisso Diaconatu promoti in Presbyterum, qui jubetur ordinari Diaconus, ergo satis significatur reliquos Ordines fuisse validos: quod autem dicitur de his Ordinibus, valet à pari de omnibus: Et congruentiam dat *Haunold. l. 4. n. 746.*, quia sic ordinari est merus favor, ergo sicuti potest quis legitimari vel nobilitari ante usum rationis, ita etiam potest ordinari.

5. Infans non est capax Matrimonii, uti nec 183. fatuus, quia non potest habere liberum consensum, qui est materia proxima hujus contractus. *Nec obstat*, quod per tutores ineant contractus, quibus etiam obligantur post acceptum usum rationis, nam Christus hoc noluit de Matrimonio, quod omnimodam indissolubilitatem, &

gravissima onera affert: , Et hoc reſeimus ex communi doctrina Eccleſiæ & Doctorem.

184. Q. 34. An fides vel probitas ſuſcipientis requiratur ad valorem Sacramenti. R. negativè (excepto Sacramento Pœnitentiæ) nam ita definiſerunt Concilia & Pontifices , de quibus *Suar. d. 14. ſ. 2.* contra varios hæreticos, habetque praxis Eccleſiæ, quæ non reiterat Sacramenta, v.g. Baptiſmum, Ordines &c. quamvis aliquis ea ſuſceperit in peccato mortali etiam contra fidem. Nec obſtat, quod ille, qui in Paſchate ſuſcepit Euchariſtiam in mortali ſcienter, non ſatiſfecerit præcepto, ſed teneatur iterum communicare, nam hoc eſt tantum ob præceptum Eccleſiæ, quæ vult Communionem eſſe dignam & fructuoſam. Dixi, excepto Sacramento Pœnitentiæ, nam ad dolorem ſupernaturalem prærequiritur fides, ſecundum dicta lib. 2. à n. 14.; & deſtitutio peccatorum ac propositum non peccandi de cætero etiam prærequiritur ad valorem Sacramenti Pœnitentiæ, uti ſuo loco dicitur.

DUBIUM II.

Quid requiratur, ut Sacramentum licitè & cum fructu ſuſcipiatur.

185. » R. Esp. Ad effectum Baptiſmi, & Pœnitentiæ,
 » requiritur & ſufficit, præter voluntatem
 » ſumendi Sacramentum, diſpoſitio fidei, ſpei, &
 » attritionis: non autem requiritur charitas, ſive
 » ut gratiam habeat, quia hæc Sacramenta dicun-
 » tur mortuorum, quod ipſa primam gratiam,
 » ſeu vitam donent. Ad reliqua verò Sacramenta,
 » quæ

quæ dicuntur vivorum, requiritur, ut sit in gratia, quia illa non primam, sed secundam tantum gratiam, id est, augmentum tantum gratiæ conferunt. Et si subinde per accidens dent primam, cum quis putat bonâ fide se carere mortali Lay. l. 5. tr. 1. c. 6. Bon. to. 1. de Sacra. d. 1. q. 6. p. 2. Unde resol.

I. Et si æqualiter dispositi, æqualem; magis tamen dispositi, majorem Sacramenti fructum, præter characterem, consequuntur, tum quia congruum est, Sacramenta ita instituta esse, ut uberior gratia detur pro dispositione subjecti: tum quia non videtur is, qui vehementem attritionem ad Baptismum vel Pœnitentiam affert, omni fructu carere.

II. Qui sumit hostiam, quam nescit esse consecratam, cum instar alterius animalis, sine intentione sumendi Sacramentum, sumat, accipit quidem materialiter rem, quæ est Sacramentum, non tamen sacramentaliter & cum fructu. Idem docet Bon. de eo, qui sumit Sacramentum ex causa famis, quod videtur intelligendum, si ex ea sola: neque enim viderur Sacerdos fructu Sacramenti privari, etsi sumpturus calicem, simul etiam levare sitim intendere. V. Bon. l. c. n. 3.

A D D E N D A.

Questio 35. Quid præterea notandum sit circa dispositiones prærequisitas ad hoc, ut adultus licite & cum fructu suscipiat Sacramentum. R. seqq.

§. 1. Castrop. t. 4. d. 1. p. 11. n. 2. Con. De fide d. 14. n. 217. alique dicunt suscipientem Sacramentum, & præsertim Eucharistiam, debere saltem

saltem ex præcepto el cere actum fidei: quæ sententia, quoad Sacramenta mortuorum, vera est, è contrà respectivè ad Sacramenta vivorum; & speciatim ad Eucharistiam, *Suar. d. 63. f. 3.* post concl. 1. rectè negat necessariam esse fidem actualem hujus Mysterii; hinc sufficit, inquit *Lugo de fide d. 13. n. 51.*, si interveniat aliquis actus fidei implicitus & in confuso, per quem suscipiens ex memoria notitiæ per fidem comparatæ habeat intentionem suscipiendi Sacramentum veluti aliquid habens supernaturalem operationem. Et rectè addit, non esse opus anxari de eliciendo propterea hoc actu fidei, quia si habuerit de Sacramentis fidem explicitam, prout habere debuit, volitio suscipiendi tale Sacramentum procedet à fide saltem confusâ, quæ recurreret intellectui: ideoque etiam *Amicus d. 4. n. 97.* dicit fidem & spem ad Sacramenta vivorum prærequisitam includi in voluntate recipiendi tale Sacramentum: Utillissimum tamen est in praxi explicitè actus illos præmittere.

187. §. 2. Ante Baptismum requiritur actus fidei & spei supernaturalis, saltem virtualis, uti omnes docent cum *Suarez De grat. l. 8. cap. 19.* Et quando adest mortale personale, prærequisitur contritio vel attritio supernaturalis, uti docet *Trid. ss. 14. de poen. cap. 1.* his verbis, *fuit quidem poenitentia universis hominibus, qui se mortali aliquo peccato coinquinassent, quovis tempore ad gratiam & justitiam assequendam necessaria, illis etiam, qui Baptismi Sacramento ablui petissent: probatque ex variis locis scripturæ & speciatim ex illo Act. 2. v. 38. Poenitentiam, inquit, agite, & baptizetur unusquisque vestrum. Idem docetur Cap. Omnis 96. & Cap.*

Cap. Agunt. 97. De consecr. dist. 4. Ex hoc autem, quod *Trid.* praequirat actum fidei, spei & poenitentiae, sicut oportet, & ex motione atque adjutorio Spiritus S., rectè infert *Amic.* n. 76. hos actus debere esse etiam quoad substantiam supernaturales. Putant quidem aliqui cum *Escob.* l. 8. n. 180. posse per accidens ad Baptismum sufficere dolorem virtualem, idest, implicitum, contentum in spe salutis suae aeternae, si nempe aliquis immemor peccatorum, vel non cogitans de praemittendo actuali dolore cum tali actu susciperet Baptismum, sed *Suar.* *Vasq.* alii cum *Castrop* p. 13. n. 7. communius contradicunt.

§. 3. Ante Sacramentum Poenitentiae requiruntur actus saltem virtuales fidei & spei supernaturalis, ut explicatum est l. 2. à n. 14. 188.

§. 4. Ante Sacramenta vivorum requiritur, 189.
per se loquendo, status gratiae, cum enim unusquisque de facto sit vel in gratia vel in peccato mortali, & Sacramenta vivorum, per se loquendo, non causent primam gratiam, si inveniant peccatum mortale, non poterunt causare suum effectum.

§. 5. Propter specialia praecepta praemitti debet Eucharistiae jejunium naturale à media nocte & Confessio seu absolutio directa ab omni mortali, ut dicatur n. 511. & à n. 533. Pro reliquis Sacramentis vivorum, si quis in mortali fuerit, sufficit status gratiae per contritionem, quamvis enim *Marsil.* & *Adrian.* putarent Confessionem praequiri, tamen *Vasq.* d. 136. c. 1. n. 3. *Dicast.* d. 3. n. 200. docent oppositum esse certum, adeoque sufficere contritionem tradunt 190.

dunt

dunt Laym. l. 4. tr. 1. c. 5. n. 10. Lugo d. 8. f. 9. Arr. d. 10. n. 16. alique communissime cum Busenb. relato n. 86. Si dicas, contritionem esse nimis difficilem. Contra est, quia homini ejus motiva scienti non est adeo difficilis: improbabiliter autem postulant aliqui Rigoristæ certam intentionem vel durationem, ut ostendam de Pœnitentia. Quod si quis ultra attritionem assurgere non posset, per accidens apud eum prærequireretur Confessio.

191. §. 6. Si aliqua Sacramenta vivorum per accidens causare possint primam gratiam, præquirent in suscipiente aliquem actum supernaturalem, saltem post susceptum Sacramentum, uti dicitur à n. 197.

192. §. 7. Suscipiens Sacramentum debet esse liber ab omni excommunicatione, & ab interdicto personali: & respectu Ordinum aut primæ Tonsuræ, etiam ab omni irregularitate, unde qui etiam per contritionem constitutus in gratia susciperet ejusmodi Sacramentum non remotâ prius censurâ vel irregularitate, committeret grave sacrilegium, quia ageret contra prohibitionem Ecclesiæ positam ex fine reverentiæ erga res divinas & Sacramenta, posset tamen excusare ignorantia aut gravis metus, uti dicitur in materiâ de censuris. Plura, quæ specialiter præquiruntur ad hoc vel illud Sacramentum, & præsertim ad Ordines, designabuntur, quando de illis Sacramentis: Ex dictis,

193. Colliges cum Lugo de Eucharist. d. 14. f. 3. Aversahle q. 64. f. 9. Dicast. d. 8. dub. 4. Tambur. de Comm. cap. 1. n. 12. ad principalem fructum Sacramenti, etiam Eucharistiæ, percipiendum

non

non necessariò requiri actualem devotionem, uti putarunt aliqui, apud *Suar.* d. 63. l. 3. & apud *Amic.* d. 4. n. 90., sed satis esse accedere cum aliis dispositionibus. Ad alios tamen abundantiores effectus, maximè autem ad gratias actuales cum accipiendas, multum confert actualis devotio, uti omnes fateatur cum *Aversa* de *Euch.* q. 7. l. 5., ideoque *Suar.* & *Amic.* ad has gratias requirunt negationem distractionis; imò *Rhod.* putat semper esse saltem veniale, recipere aliquod Sacramentum sine aliquo pio motu voluntatis, & consentiunt *Gob.* t. 1. n. 259. & *Sporer* hic n. 157.

Q. 36. Quid dicendum sit de casu, quo quis Sacramentum suscipit cum obice, vel cum peccato mortali. R. seqq. 194.

§. 1. Qui Sacramentum suscipit cum obice, sive cum impedimento, quominus in susceptione Sacramenti causetur gratia, peccat, pe. se loquendo, mortaliter, quia Christus instituit Sacramentum, primariò ideo, ut absolutè practicè significaret gratiam, quando susciperetur, qui autem suscipit cum obice, facit, ut non possit absolutè practicè significare gratiam, atque ità quasi illudit Christo, & abutitur institutione divinà in re maximi momenti. Perinde autem est sive hic obex sit positivus, uti est peccatum mortale in Sacramentis vivorum, sive negativus, uti esset negatio fidei in baptizando. *Conf.*, quia sicuti ille est graviter irreverens, inquit *Lugo* d. 9. n. 3., qui adducit Deum in testem rei falsæ, quamvis enim non faciat, ut Deus re ipsa testetur falsum, tamen facit, ut hoc appareat, ità qui suscipit Sacramentum cum obice, quia, quam-

quam-

quamvis non faciat, ut Deus reipsa significet falsum, tamen facit, quantum est de se, ut quodammodo videatur significare falsum, sive potius, ut non significet hoc, quod dixit se significaturum, si poneretur Sacramentum, & ideo etiam talis susceptio cum obice à Theologis vocatur fictio, estque secundum se gravius peccatum, quam indigna confectio aut ministratio, uti cum aliis multis notat *Dicaft. d. 3. num. 340.* Dixi, per se loquendo, nam licet *Suar.* loquens de Eucharist. D. 66. f. 1. innuat nullo casu licitum esse suscipere cum obice, ed quod sit preceptum naturale tam suscipiendi in gratia, tamen contradicunt communiter alii, cum *Aversa* de Euch. q. 8. f. 5. *Herinx* d. 3. n. 96. & *Bosco* d. 1. f. 8. n. 54. saltem pro raro casu, v. g. si hostia alioqui esset profananda ab hæreticis, nisi statim sumeretur, sicuti enim tunc posset recondi in foramen parietis, ita, inquiunt *Diana* p. 11. t. 6 R. 2. & *Tamb.* de Comm. cap. 1. n. 75., poterit sumi, ex intentione abscondendi in se. De casu, quo Sacerdos in Missa recordaretur mortalis, nec posset elicere contritionem, nisi cum certo dispendio sui honoris, dicetur, quando de Sacrificio.

Obji. Nullo casu licitum est jurare falsum, ergo nec suscipere Sacramentum cum obice, quia tam intrinsecè malum est facere, ut Deus videatur significare falsum, quam facere, ut videatur testari falsum.

R. n. conseq. & ejus probationem. Jurans falsum mentitur, & quantum est de se, vult Deum esse testem, sive loqui pro veritate sui mendacii, adeoque, vult, vel Deum nescire esse falsum, vel

vel saltem testari, hoc esse verum, quod tam ipse quam Deus scit esse falsum, utrumq; autem non potest non directe opponi infinitæ sapientiæ aut veracitati Dei. Econtrà, qui Sacramentum suscipit cum obice, nihil simile facit, nam non mentitur, nec vult Deum esse testem alicujus falsi, sed tantum facit, ut signum, quod est institutum ad significandam practicè gratiā, hic & nunc eam practicè non significet, per quod tamen signum Deus non loquitur, unde re ipsa non vult, ut Deus hic & nunc censeatur per illud loqui, sed tantum facit, ut signum illud non sit efficax, quod Deus volebat esse efficax, ergo hic non est ejusmodi directa oppositio ad aliquam perfectionem divinam, qualis est in perjurio. *Conf.* nam significare hic, est causare, suscipiens autem indignè, tantum facit, ut Deus videatur causare gratiam, quam tamen non causat, per quod directe non peccat contra ullam perfectionem divinam, non contra veracitatem, quia non facit, ut Deus videatur dicere se causare, sed tantum facit, ut videatur causare, quod non est contra veracitatem: sed neque peccat contra omnipotentiam, cui non fit injuria, si videatur hoc causare, quod causare potest, & quod meritò causare deberet, imò potius fit honor omnipotentiae, ergo simpliciter non peccatur directe contra ullam perfectionem divinam, & consequenter non ostenditur ratio, cur talis sumptio pro omni casu sit intrinsecè mala.

§. 2. Si quis Baptismum vel Pœnitentiam suscipiat in mortali, non peccat, nec impeditur gratia, dummodo habeat attritionem & ceteras dispositiones prærequisitas, quia hæc duo Sa-

cramenta dicuntur Sacramenta mortuorum, ed quod suscipi possint ab eo, qui non est in statu gratiæ, ideoque conferunt primam gratiam. Si autem unum ex reliquis Sacramentis suscipiatur in mortali, impeditur infusio gratiæ, ideoque peccatur mortaliter, etiam in Matrimonio per procuratorem inito, uti probat *Mendo d. 12. q. 1.*, hoc enim Sacramentum; uti & reliqua, sunt Sacramenta vivorum; & quæ necessariò sumuntur in statu gratiæ, quia per se loquendo, solam secundam gratiam causant, hinc docet *Sanch. de Matr. l. 2. d. 11. n. 30.*, volentem contrahere Matrimonium per procuratorem, teneri toto eo tempore esse in statu gratiæ, quo probabile est futurum, ut procurator contrahat.

196. §. 3. Sicuti n. 80. 97. 101. dixi conficientem Sacramentum non peccare mortaliter, dummodo sit in gratia antè plenè confectum Sacramentum, ita hic videtur dicendum non peccare mortaliter susipientem, dummodo sit in gratia ante plenè susceptum Sacramentum, unde ore sumens hostiam in peccato mortali non peccat mortaliter, dummodo voluerit conteri, & re ipsa conteratur, antequam deglutiat, si prius non potuerit confiteri, uti pluribus explicabitur n. 415.

197. §. 4. Sacramenta omnia, validè suscepta cum obice, postea reviviscunt & causant gratiam remoto obice, ita *S. Thom. in 4. dist. 17. q. 3. a. 4. q. 1.*, ubi cum dixisset Confessionem reviviscere sublata fictione, addit idem esse in aliis Sacramentis. Sequuntur *Caj. Arr. Castrop. t. 18. p. 9* aliique multi cum *Escob. l. 8. n. 182.* contra varios, quorum aliqui cum *Med. apud Dicast. de Bapt. d. 1.*

d. 2. dub. 15. negant ullum Sacramentum reviviscere ad gratiam: *Sotus, Bernal, Hurt, Bosc.* d. 1. f. 6. n. 63. dicunt reviviscere solum Baptismum. *Dur. Palud. Amie.* d. 4. n. 158. solum Baptismum & Pœnitentiam: *Silvest. Covar.* solum Baptismum, Confirmationem & Ordinem: *Suar. Fill. Lugo, Jlls.* t. 6. d. 1. n. 54. dicunt omnia reviviscere præter Eucharistiam: sed assertio nostra explicatur & probatur, nam

1. Quodd saltem Baptismus reviviscat, est 198.
communissima cum *S. Aug.* de Bapt. l. 1. cap. 12. aliisque locis apud *Aversam* q. 69. f. 2. & *Dicast.* suprâ. Idem habet *S. Th.* q. 69. a. 10., & sequuntur alii SS. PP. apud *Dicast.* n. 165. & *Gorm.* de Bapt. d. 1. n. 25. Ratio autem à priori est voluntas Christi: quæ nobis innotescit, partim ex SS. PP., partim ex *Trid.* ss. 6. cap. 4., ubi docet nos justificari per Baptismum in re vel in voto, quod verum non esset, si ille, qui cum obice suscepit Sacramentum, postea per illum non justificaretur, nam non potest in re suscipere alium Baptismum, neque potest habere votum Baptismi alterius, cum hic sit ei illicitus, ergo justificatur per Baptismum antea in re susceptum.

2. Cùm Confirmatio & Ordo non sint iterabilia, congruum fuit, ut quando suscepta essent cum obice, si removeretur obex, ex vi Sacramentorum illorum darentur gratiæ, maxime actuales, utiles ad finem vel functiones ejus modi Sacramentorum rectè obeundas, ergo congruentius dicitur, quodd etiam tum causetur gratia habitualis, nam ejusmodi auxilia dantur ad exigentiam gratiæ habitualis. Videri potest *Aversa* q. 72. f. 4. §. Quinto.

L 2

3. Eu-

200. 3. Eucharistia, saltem si removeatur obex, antequam consumptæ sint species, causabit gratiam, uti docent S. Th. q. 79. a. 3. Scot. Dur. Castrop. suprâ, Escob. l. 20. n. 491. alique multi, quos citat & sequitur *Aversa* de Euch. q. 7. f. 1., quia cum hoc subiectum jam sit dispositum ad gratiam, & cum Sacramento permanente adsit Author omnis gratiæ, non videtur negandum, quod gratiam causet. Econtrâ si Christus jam defuerit esse præsens, communior sententia est cum *Suarez* d. 63. f. 3. *Aversa* & aliis contra *Bonac.* & *Arriagam* d. 14. n. 19., quod non reviviscat ad gratiam, quia alioquin Sacerdos, qui quotidie sæpissime communicasset sac. legè, si in fine vite poeniteret, acciperet ex opere operato vi Communionum sacrilegarum plûs gratiæ, quàm qui quotidie dignè communicasset, quod videtur incredibile.

201. 4. Si possit dari Sacramentum poenitentiae validum & informe, v. g. quia dolor, qui bonâ fide præmittitur, non extendit se ad omnia, mortalia, quæ confitens commisit, sublato obice reviviscet ad gratiam, quia congruum est, ut sententia judicialis validè lata, quando postea potest, detur executioni *Conf.* nam omne mortale personale secundum modernam Dei providentiam remitti debet per Sacramentum Poenitentiae vel in re vel in voto, uti docet *Trid.* ss. 14. c. 4., sed si deretur Sacramentum poenitentiae validum & informe, quod sublato obice non revivisceret ad gratiam, posset aliquod mortale remitti absque Sacramento vel in re vel in voto, quia peccatum, ad quod non extendisset se dolor, postea posset remitti per solam contritionem,

nem, in qua non includeretur votum Pœnitentiz, nam nemo, per se loquendo, obligatur ad bis validè confitendum idem peccatum, uti habet S. Th. suprâ, ergo.

5. Cùm extrema unctio non sit iterabilis in eodem morbo, uti nec Matrimonium cum eodem homine supervivente, & tamen illi qui hæc Sacramenta suscipiunt cum obice, maxime indigeant gratiis actualibus ad superandas molestias morbi & ad ferendas difficultates conjugii, hinc congruum fuit hæc Sacramenta reviviscere ad gratias causandas, dummodo obex removeatur intra tempus ejusdem morbi vel conjugii, uti docent Suar. Con. Lugo, Castrop. & alii.

6. Congruentiz alia, cur Sacramenta meritò dicantur reviviscere ad gratiam, etiam sunt sequentes: Im primis, quia omnia Sacramenta validè suscepta continent infinita Christi merita, quæ acceptata sunt à Deo ad fines à Christo intentos, ergo cùm remoto obice apta sint in actu secundo movere Deum ad dandam ex illis meritis gratiam, re ipsa sic movebunt. Deinde, Sacramentum, hoc ipso, quòd sit validè positum, est & manet opus Christi, tanquam principaliter operantis, quod autem gratiam non causet, est tantum ex defectu dispositionis in suscipiente, ergo hac posita reviviscet, sicuti alia bona opera, mortificata per peccatum, sublato peccato reviviscunt ad præmium. Denique, Sacramentorum institutio interpretanda est fuisse talis, qualis maximè decebat divinam bonitatem & beneficentiam Christi erga nos, quæque magis invitaret homines ad resurgendum à peccatis, hæc autem omnia magis habentur, si dicamus

omnia Sacramenta sublato obice reviviscere etiam ad gratiam, ergo.

204. 7. Sacramenta sublato obice reviviscunt etiam quoad remissionem venialium, quæ remissa fuissent, si abfuisset obex, *Suar. Lugo, Dicast. n. 173. contra Vasq. cui favet Arr. d. 15. n. 23.* Ratio est, quia sicuti reviviscunt sublato obice remissionis mortalium, ita reviviscunt sublato obice remissionis venialium, idem enim est de utrisque.
205. 8. Quod dictum est de reviviscentia Sacramentorum ad remissionem mortalium & venialium, valet etiam ad remissionem poenarum, talibus peccatis debitarum, nam etiam de his eadem est ratio; & idem consequenter dicendum est de reviviscentia, quoad jus proximum ad gratias actuales postea dandas secundum exigentiam gratiæ habitualis per Sacramentum reviviscens causatæ.
206. Dixi, Sacramenta omnia validè suscepta, quia si sint invalidè suscepta, nunquam extiterant; ergo non possunt reviviscere.
207. §. 5. Si obex gratiæ fuit tantum negativus, id est, si Sacramentum ideo non causavit gratiam, quia aliquid defuit ad hoc, ut gratia causaretur, Sacramentum reviviscet, si hoc ponatur quod defuit; v.g. si adultus in solo originali constitutus suscepit Baptismum sine actu fidei, posito hoc actu fidei reviviscet Baptismus, uti habet *S. Th. q. 69. a. 10. in O.*, & est communis cum *Gorm. de Bapt. d. 1. n. 26.* Si tamen talis adultus simul haberet mortale personale ante Baptismum commissum, requireretur saltem attritio de illo, quæ posita Baptismus revivisceret, uti habet

habet S. Th. ad 2. & 3. aliiq. cum *Aversa* q. 68. f. 6. §. Tertiò. & q. 69. f. 4. §. Inprimis. Castrop. p. 10. contra *Alensem*, Nav. *Gabr. Victor. Vasq.*, illa enim sola ab initio defuerat. Quòd si etiam supervenisset mortale post Baptismum commissum, ad hunc obicem removendum opus esset contritione vel attritione cum Sacramento poenitentiae, uti tenent S. Th. ad 3. *Con. Lugo*, *Arr. Espayra*, *Aversa* q. 69. f. 3. aliiq. communiter contra *Palud. Silvest. Dicafl.* à n. 199. *Gorm.* n. 27., nam peccatum post Baptismum commissum est materia necessaria Sacramenti Poenitentiae, uti declarat *Trid.* ss. 14. De Poenit. cap. 2. in fine, ergo Baptismus non extendit se ad peccatum commissum post Baptismum.

Q. 37. An & quomodo peccet, qui Sacramentum 208.
suscipit cum peccato veniali. R. Si suscipiat cum veniali tantum habituali, nullo modo peccat, per se loquendo: si autem cum veniali actuali, vel cum complacentia ad veniale, non peccat mortaliter, uti rectè *Suarez* d. 7. f. 4., quia non ponit obicem effectui primario, qui est gratia sanctificans. Nec obstat, quòd impediatur intensiorem gratiam, & saltem majores gratias actuales, nam non ideo peccat mortaliter: probabiliter tamen dicit *Sporer* n. 195. peccari saltem venialiter. Vide dicenda n. 522.

Q. 38. Quid dicendum sit de illo, qui Sacramen- 209.
tum petit sibi conferri ab indigno Ministro. R. seqq.

§. 1. Peccat, qui extra necessitatem extremam Sacramentum petit à Ministro non tolerato, quia fideles prohibentur communicare cum illo, excepto casu extremae necessitatis, si nempe aliquis esset moriturus sine Baptismo aut Poenitentia,

rentia, vel secundum *Esob. l. 8. à n. 238. Dicast. d. 3. dub. 13. Herinx d. 3. n. 110.* aliisque multos, si in horum Sacramentorum defectu esset moriturus sine Eucharistia & extrema Unctione, eò quod hæc Sacramenta per accidens causare possint primam gratiam, nec credibile sit Ecclesiam velle privare illo medio. Et quidem peti posse absolutionem in illa necessitate, satis constat ex *Trid. ss. 14. De Pœnit. cap. 7.*, ubi docet omnes Sacerdotes tum habere potestatem absolvendi. Addit *Suar. d. 71. sect. 4. sub finem*, posse à quocunque etiam non tolerato peti Viaticum, licet non defuisset absolutio Sacramentalis; ratio petitur ex *Cap. Quod in te. De pœnit. & remiss.* ubi sic habetur: *In illo verbo, per quod Pœnitentiam morientibus non negamus, Viaticum etiam, quod verè pœnitentibus exhibetur, intelligi volumus, ut nec ipsum decedentibus denegetur. De extrema tamen Unctione oppositum dicit inn. Ill. ibidem.*

210. §. 2. Illi dicuntur non tolerati, qui sunt nominatim excommunicati & publicè denunciati, notorii percussores Clerici, publicè in perpetuum degradati, publicè & nominatim suspensi, publicè irregulares per sententiam, *Herinx n. 108.* Item in quibusdam diocesisibus Belgii, publici fornicarii vel concubinarij, *Platel. n. 78.* Potestque videri etiam *Suarez de censuris d. 9. f. 2.*

211. §. 3. Ex causa rationabili, & quando deest alius, licitum est suscipere aut etiam petere Sacramentum à Ministro tolerato, qui possit dignè ministrare, quamvis prævideatur indignè ministraturus, ita *Aversa q. 64. f. 11.*, ubi plures refert
sens.

sententias. Ratio est, quia ministratio Sacramenti est actio de se honesta, quæ à ministro tolerato etiam posset hîc & nunc dignè poni, uti suppono, ipse autem jus habet ad tale Sacramentum, ergo impediri non debet per malitiam Ministri, nec charitas obligat, ut cum gravi suo incommodo caveat peccatum proximi, quod ipsemet, si vellet, cavere posset, unde petere potero, 1. In gravi necessitate spirituali mea vel alterius, pro quo peto. 2. Quando urget præceptum, v.g. Confessionis, Communionis, Missæ audiendæ, uti habet communior contra *Viggers & alios*, hæc enim præcepta sunt in possessione, neque certus sum me in his circumstantiis deobligari. 3. Quando alioquin privater magnâ utilitate, uti si aliàs non possem lucrari Jubilæum. Et universaliter dicit *Dicaft. supra*, quando receptio Sacramenti ab hoc homine est futura mihi utilior vel commodior, quàm si ab alio peterem, pro qua sententia citat multos. Similiter *Gob. t. i. n. 264.* dicit me posse petere, si finè aliquo incommodo non possem habere alium, sed intelligi debet non qualiscunque utilitas, sed notabilis, nec qualiscunque commoditas, sed talis, quæ me liberet notabili incommodo alioquin subeundo, hinc licet *Suarez & Arr.*, quibus favet *Escob. n. 316.*, dicant licere petere saltem à parato, vel ab eo, qui se offert, hoc ipso, quod aliàs deberem carere gratiâ Sacramenti, quæ est magnum bonum, tamen melius contradicunt alii, quia bonum illud est facile compensabile alio tempore: unde etiam præcisè lucrari Indulgentias non videtur causa sufficiens, si occasio lucrandi similes sæpe recurat. Quomodo autem liceat petere

Matrimonium cum aliquo, qui indignè susce-
pturus est, dixi n. 147.

212. Dixi, quando deest alius, nam probabilius
est cum *Con. q. 64. n. 49. Escob. n. 313. & aliis*
contra *Valent. Præpos. Dian. p. 5. t. 7. R. 4. & alios*
apud *Tambur. in Decal. lib. 5. cap. 1. §. 4. à nu.*
65. non licere, si in promptu sit alius, quamvis
prior esset proprius Parochus, qui etiam esset de
se paratus, quia charitas, saltem in Deum, sua-
det, ut peccatum proximi, si facile possim, im-
pediam, ne saltem consummetur, aut continue-
tur, aut fiat majus, unde meritò concludunt
Aversa & Escob. n. 316. prudenti judicio discer-
nendum esse pro varietate rerum & circumstan-
tiarum, quanta & qualis necessitas sufficiat, va-
riæ enim sunt conditiones suscipientium, mini-
strantium, & ipsorummet Sacramentorum, &
de his regulis discernendi, quando nam licitum
sit cooperari peccato proximi, videri possunt
dicta lib. 2. à n. 255.

213. *Obji. 1.* Si proximus esset casurus in morbum
gravem, nisi omitterem Missam die festo, ex
charitate tenerer omittere, ergo multò magis, si
est peccaturus. *R. n. conseq.*, nam 1. vitatio
morbi non esset libera proximo, sed mihi soli,
ideoque meritò mihi imputaretur morbus &
non ipsi; è contrà vitatio peccati maneret ipsi li-
bera, ergo si committeret, non imputaretur mi-
hi, sed ipsi. 2. Proximus non posset aliter vitare
morbum, ergo charitas suaderet, ut ego ipsi
succurrerem; è contrà ipse posset aliter vitare
peccatum, nempe disponendo se ad dignam ad-
ministrationem, ergo si non faceret, ipsi tribue-
retur.

Obji. 2.

Obji. 2. Si scirem Medicum sanaturum me 214.
per artem magicam, quamvis me posset sanare
per artem medicam, peccarem petens sanari ab
illo, ergo etiam pecco petens Sacramentum, &
sciens Ministrum peccaturum, quamvis mini-
strando posset non peccare. R. n. conseq., pec-
co in primo casu, non quia Medicus peccabit,
sed quia ego simul communico cum dæmone, à
quo admitto beneficium, dicor enim usurpare
medicamenta, quæ prævideo applicanda tan-
quam instrumenta meæ sanitatis recuperandæ,
est autem illicitum admittere beneficium à dæ-
mone, aut habere ullum cum eo commercium
ut dictum est lib. 3. p. 1. à n. 27. Simile nihil est,
si aliquis mihi indignè ministret Sacramentum.

§. 4. Quamvis licitum sit petere Sacramen- 215.
tum à Ministro excommunicato vel suspensio to-
lerato, ipse tamen non potest se ingerere, sed
tantum poterit conferre, si requiratur, ut ex Ex-
tra. Vagante, *Ad evitanda scandala*, colligunt He-
rinx à n. 104. & Bosc. d. 1. f. 8. n. 89. An autem sit
obligatio petendi Viaticum à Sacerdote hæreti-
co &c. dicetur n. 620.

§. 5. Non est obligatio inquirendi in probi- 216.
tatem vel mores Ministri, sed censeri debet bo-
nus, quamdiu non probatur esse malus, *Aversa*
suprà, *Dicast.* n. 301. & alii communiter; qui
ideo inferunt cum *Suar. Reginald Sporer* n. 180.
quamvis scires Ministrum non Parochum, & et-
iam se non offendentem, pauld antè mortaliter
peccasse, te tamen posse ab eo petere Sacramen-
tum, quia potes præsumere, quod sit se disposi-
turus saltem per contritionem. Limitent *Herinx*
n. 98. & *Bosc* n. 60. nisi constaret ipsum esse con-
fue.

suetudinarium, aut semper esse in occasione proxima peccandi, tum enim prudenter præsumi posset status malus. Addit etiam Gobat t. 1. n. 265, si facile possit habere alium, ut non requiras talem: similiter si quis sciretur paulò antè peccasse, nec fuisset tempus poenitendi, non esset licitum ab eo petere Sacramentum jam statim administrandum, uti nec facile peti debet Missa, quando Confessionem præmittere non potest, quæ ex præcepto Ecclesiæ præmitti debet ante Communionem: petere enim in circumstantiis, in quibus moraliter non potest se disponere ad dignè ministrandum, est inducere ac formaliter cooperari ad peccatum, quod nunquam licet. Putat tamen Bosco n. 95., per se loquendo, licitum fore admittere Sacramentum à tali homine ad evadendam mortem, quia tum censeret ejus peccatum permittere.

217. Q. 32. An peccet, qui in susceptione Sacramenti, sequitur sententiam tantum probabilem. R. Hoc resolutum esse suprà à n. 105.

C A P U T IV.

Quid sint Sacramentalia, & quid efficiant.

218. **R** Esp. I. Cæremoniæ ecclesiasticæ, quæ vulgò dicuntur sacramentalia, sunt actus externi religionis ad colendum Deum accommodati. Tales autem communiter vocantur, oratio Dominica, aqua benedicta, usus eulogiarum olim in usu, confessio generalis, elemosyna, benedictio ab Episcopo vel Abbate consecrato data, quæ